

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Jeremia 16, 7
Ochtenddienst
H. Avondmaal

Broeders en zusters,

- 1 Zingen: Psalm 81 : 1 en 2**
- 2 Lezing van de wet**
- 3 Zingen: Psalm 130 : 2 en 4**
- 4 Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
- 5 Schriftlezing: Jeremia 16 : 1 - 9**
- 6 Zingen: Psalm 5 : 3 en 4**
- 7 Tekst: Jeremia 16 : 7**
- 8 Woordbediening**
- 9 Zingen: Psalm 85 : 1 en 4**
- 10 Dankzegging en voorbede**
- 11 Aankondiging collecten**
- 12 Klaarmaken tafel: Gezang 179a**
- 13 Tijdens viering: Lied 358, Gezang 154, Gezang 153, Gezang 151**
- 14 Slotzang: Psalm 145 : 1 en 2**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Het is opvallend dat de Here voor het onderwijs aan zijn volk geregeld gebruik maakt van beelden. Het leven van zijn dienstknechten de profeten is een levende boodschap aan zijn volk. We zien dat bij Hosea. Die moest met een vrouw trouwen die telkens weer overspel pleegde. Het gedrag van deze vrouw, dat ongetwijfeld door allerlei mensen werd veroordeeld, was gelijk aan het gedrag van het volk Israël. Want dat pleegde ook overspel tegenover God. Het liep achter andere goden aan en gaf deze de eer die alleen aan God toekomt.

En zo moet het leven van Jeremia voor de Israëlieten ook een les zijn, een boodschap zijn. Jeremia krijgt drie opdrachten van God. Opdrachten die grote gevolgen hadden voor het leven van Jeremia. Zeker als we aan de eerste opdracht denken. Jeremia mag niet trouwen en geen kinderen krijgen. Jeremia wordt het recht ontzegd op het vinden van geluk in een huwelijk en in het vaderschap. Zeker in Israël waar het huwelijk in hoog aanzien stond en het maar heel vreemd was als je niet trouwde en een gezin stichtte was dit een zware opdracht. Een opdracht die ongetwijfeld bij menig tijdgenoot van Jeremia vragen moet hebben opgeroepen. Maar Jeremia moest laten zien dat het geen tijd is om te trouwen en kinderen te krijgen. Want er gaat een grote ramp over het land komen. Een tijd van diepe rouw. Rouw, omdat de man of vrouw die je lief is er niet meer is. Omdat de kinderen die je hebt ontvangen gedood zullen worden en hun lichamen als mest op de akkers zullen liggen.

Verder mocht hij niet naar een huis gaan waar feest werd gevierd om daar te eten en te drinken. Geen verjaardagsfeesten, geen Sinterklaasfeest, geen vrolijke Kerstdagen en geen feestelijke jaarwisseling voor Jeremia. Want er was geen reden om feest te vieren. Want God gaat de vreugdezangen laten verstommen. Hij gaat bruid en bruidegom hun lied ontnemen. Er is voorlopig geen blijde toekomst, maar slechts ellende te verwachten.

Maar, Jeremia mocht zelfs het huis van rouwende mensen niet binnen gaan. Israël kende allerlei waardevolle rouwrituelen. Een enkel voorbeeld. Zo lang de overledene nog niet begraven was, troosten familie en vrienden de nabestaanden alleen maar door aanwezig te zijn en niet door woorden. Pas als de overledene begraven was, werd er ook getroost met woorden. Tijdens de begrafenis was er alle ruimte om verdriet en verslagenheid te

uiten. Na de begrafenis was er geen speciale maaltijd. Maar keerde men terug naar huis. De nabestaanden bleven de eerste zeven dagen thuis om te rouwen. Maar tijdens die zeven dagen waren ze afgesloten van de buitenwereld. Want tijdens die zeven dagen zorgden vrienden en kennissen voor het eten en drinken van de nabestaanden. Die hoefden zich daar niet mee bezig te houden, maar kunnen zich helemaal richten op hun verdriet en op het gemis dat ze ervaren. In het eten en drinken dat ze aangereikt kregen, mochten ze ervaren dat ze misschien wel een geliefde zijn kwijt geraakt, maar dat er tegelijk nog allerlei mensen om hen heen stonden. Mensen die de gemeenschap met hen zoeken. Mensen die zich hun verdriet aantrekken en hen troost bieden.

Waardevolle gebruiken, waar Jeremia niet aan mee mocht doen. Want, zo zegt de Here, Ik ontnem die volk mijn vriendschap, liefde en medelijden. Als gevolg daarvan zullen mensen geliefden verliezen, maar niemand zal iets voor ze doen. En zelf zullen ze ook niets kunnen doen. Ze zullen zelfs niet de mogelijkheid krijgen om het lichaam van hun geliefden netjes te begraven. En voor zichzelf zullen ze niet eens de ruimte krijgen om te rouwen. En niemand zal om ze heen staan en voor ze zorgen.

Zoals blijkt uit de woorden van onze tekst: 'Niemand zal voor hen die rouwen brood breken om hen te troosten, niemand zal hun aan troost een beker aanreiken, zelfs al rouwen ze om hun vader of moeder.' Hoe diep iemands rouw ook zal zijn, er zal niemand komen om te troosten. Iedere rouwende staat er helemaal alleen voor. Niemand maakt zich druk om het verdriet van de ander, want ieder mens heeft de handen vol aan zijn eigen verdriet. Want een verschrikking moet het zijn als je dat moet meemaken. Het is een hels lijden. Dat is wat Israël te wachten staat vanwege hun zonden.

Dat is wat er gebeurt als de Here de mens zijn vriendschap, liefde en erbarmen ontnemt. Dan heerst de dood. Dan is er geen ruimte meer voor enige vorm van meeleven. Voor enige vorm van gemeenschap. Dan staat iedereen er helemaal alleen voor. Dat gebeurt als God ons verlaat. Wie wordt daar niet stil van? Wie voelt niets iets van hui-
ver als hij zich een dergelijk tafereel voor voorstelt? Wie wordt niet beschaamd als hij bedenkt dat God deze ramp over zijn volk brengt, omdat het Hem verlaten heeft. Zo ernstig neemt God het dus op als Hij door zijn kinderen aan de kant geschoven wordt. Als Hij wordt ingeruild voor iets of iemand anders.

En als we nu onszelf kennen en onze zonden onder ogen zien, is het dan niet een ongelofelijk wonder, dat deze God, die zo kan toornen, ons vandaag het brood en de beker

aanreikt? Waar God in de dagen van Jeremia aan zijn volk de gemeenschap onthield - de gemeenschap met Hem en de gemeenschap als mensen met elkaar – daar schenkt de Here Jezus Zichzelf aan ons. Om ons te troosten. De Here Jezus roept het ons toe: “Kom maar met uw schaamte, kom maar met uw schande, en eet van dit brood en drink van deze wijn. Ik zal u troosten. Ik ben uw troost. Al wil niemand meer met u omgaan, Ik zoek de gemeenschap met u. Al zou niemand u meer willen troosten, Ik droog uw tranen. Al voelt u zich nergens meer thuis, Ik zal u meenemen naar het huis van mijn Vader. Daar mag u wonen. Nee, maar niet voor een paar dagen of een paar weken, maar voor altijd. Al vind u zichzelf niet de moeite waard, Ik heb voor u mijn leven gegeven. Al zijn uw zonden nog zo groot, Ik heb er al voor betaald. Al lijkt uw schuld in uw ogen onbetaalbaar, Ik heb hem al voldaan.”

Dat is het grote wonder van de viering van het Heilig Avondmaal. Dat die God die de zonde zo haat, ons toch zoekt. Zoekt om met ons in gemeenschap te leven. En Hij zoekt ons niet alleen om ons te troosten met zijn eigen gezelschap. Nee, Hij schenkt ons ook aan elkaar. Om elkaar tot troost te zijn. Om met elkaar de gemeenschap van de heiligen te vieren. Tot eer van God en tot vreugde van ons allemaal.

Amen